

**REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU**

DPR-601-02/07-07

Zagreb, 30. siječnja 2008.

gđa. **Melanija Slaviček**

za **Sekciju školskih psihologa**
Hrvatske psihološke komore
n/p predsjednice

Poštovana,

Temeljem naše dosadašnje suradnje kao i dilema i pitanja nekih psihologa i roditelja o suglasnosti roditelja za primjenu psiholoških metoda i tehnika pa čak i za direktan kontakt psihologa s djetetom želimo vam uputiti stajalište Ureda pravobraniteljice za djecu, Hrvatske psihološke komore i stav Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Pitanje o tome Ured je, uz iskazivanje svojeg stajališta uputio Komori i Odsjeku.

Ured pravobraniteljice za djecu je mišljenja da je direktan kontakt stručnog suradnika-psihologa s djetetom, primjena psiholoških metoda, tehnika i mjernih instrumenata način i oblik profesionalnog rada psihologa/psihologinje te je on i zaposlen kako bi, između ostalog, utvrđivao različite dimenzije djetetovog ponašanja, funkcioniranja i razvoja ili pomagao djetetu i poticao njegov razvoj kroz tretman, savjetodavni rad i druge vrste intervencije. Pri tome se treba ponašati sukladno Zakonu o psihološkoj djelatnosti i drugim zakonima i propisima RH, odgovoran je pred stručnom javnošću i pred Hrvatskom psihološkom komorom u okviru čijih tijela (Etičkog povjerenstva i Suda časti) može i odgovarati za eventualno prijavljeno neprofesionalno ponašanje.

Moguće nepoznavanje rada psihologa u vrtiću ili školi i njegovih ingerencija može se preduhitriti informiranjem roditelja o poslu i stručnom radu psihologa (na roditeljskom sastanku, kroz pisane materijale upućene roditeljima, informacijama na panoima...) te pri tome ne bi trebala biti potrebna suglasnost roditelja koja se ne traži niti za izvođenje pojedinih predmeta ili primjenu tehnika podučavanja u školi kao što se ne traži niti za ambulantnu liječničku obradu kada su djeca u pitanju.

Uz gore iskazano stajalište naišli smo tijekom rasprava o ovom pitanju i na stajališta o tome da je suglasnost roditelja nužna i za primjenu psihodijagnostičkih sredstava kao i za individualni kontakt psihologa s djetetom.

Hrvatska psihološka komora se u potpunosti složila s našim mišljenjem oko postupanja psihologa u vrtićima ili školi prema kojem za redovne poslove psiholog ne treba prethodnu suglasnost roditelja. Pri tome Komora naglašava da psiholog treba upoznati roditelje o rezultatu procjene psihičkog stanja djeteta, a naročito ako je utvrdio neka odstupanja, što je u praksi također, redovni posao psihologa.

Odgovor Odsjeka za psihologiju je također u suglasju s ovim stavom te vam ga u cijelosti dostavljamo.

Poštovana gospođo pravobraniteljice,

povodom Vašeg traženja stručnog mišljenja o potrebi pribavljanja suglasnosti roditelja za psihološku obradu djeteta i individualni kontakt psihologa u dječjem vrtiću s djetetom, šaljem o naš stav i obrazloženje.

Naše je mišljenje kako je izravni kontakt stručnog suradnika psihologa s djetetom, primjena dijagnostičkih metoda te savjetodavni rad i druge vrste intervencija temeljni oblik profesionalnog rada psihologa/psihologinje u dječjem vrtiću. Prema Zakonu o psihološkoj djelatnosti, članak 3. (NN 47/2003), opći cilj psihološke djelatnosti, koja se obavlja u područjima odgoja i obrazovanja, rada, zapošljavanja i profesionalne orijentacije, socijalne skrbi, zdravstva, športa i dr., je unapređivanje kvalitete života pojedinaca, skupina i ljudske zajednice. U tom smislu su temeljne funkcije psihologa u dječjem vrtiću djelatnosti koje za cilj imaju prevenciju i ranu intervenciju u svrhu optimalizacije razvoja, a koje, između ostalog, uključuju psihološku procjenu, odnosno utvrđivanje i praćenje razvojnog statusa djeteta. Primjenom psihologijskog instrumentarija psiholog u dječjem vrtiću utvrđuje djetetove razvojne potrebe, s ciljem osiguravanja odgovarajuće skrbi i poticanja individualnog razvoja svakog djeteta. Korištenje provjerenih i psihometrijski utemeljenih psihologijskih instrumenata psihologu omogućuje praćenje prilagodbe djeteta na vrtić, utvrđivanje razvojnog statusa djeteta i njegovih/njezinih potreba, identificiranje djece s posebnim potrebama, darovite djece i djece s teškoćama u razvoju te procjenu spremnosti za školu kod djece školskih obveznika.

Mišljenja smo kako se izravni kontakt psihologa i djeteta u vrtiću, kao i svih ostalih stručnih djelatnika, može shvatiti samo kao povlastica pružanja kvalitetne stručne potpore djetetovu razvoju koja nije tako lako dostupna izvan institucija predškolskog odgoja. Nadalje, u interesu zaštite djeteta je i činjenica da se psihološkom djelatnošću mogu se baviti samo psiholozi koji imaju odgovarajuću izobrazbu i dopusnice Hrvatske psihološke komore koje se izdaju nakon položenog stručnog ispita pred Komorom (članak 5. i 6.) i državnog stručnog ispita. Pritom psihološka djelatnost obuhvaća psihološku dijagnostiku, tretmane i savjetodavni rad, edukaciju, istraživanja te evaluaciju svih psiholoških postupaka i tretmana (članak 2.). Kako je psihološka dijagnostika individualni ili grupni postupak utvrđivanja psihičkih i psihomotoričkih svojstava i potencijala pojedinaca u svrhu objašnjavanja i predviđanja njihovog ponašanja, pronalaženja uzroka nedjelotvornosti ili poremećaja te planiranja i provođenja psiholoških tretmana (članak 2.), psihologu je potreban izravan kontakt s djetetom, a često puta i s njegovom obitelji, kako bi prikupio podatke o djetetovu funkcioniranju i razvoju izravno, a ne samo preko opažanja drugih osoba kao što su odgajatelji i roditelji. Prema načelima etičkog kodeksa struke pri prikupljanju podataka o djetetu i u ostalim profesionalnim odnosima s djetetom i njegovom obitelji psiholozima je zadatak štiti ljudska prava i dostojanstvo osoba, imati na umu prirodu podataka koje će prikupiti, kao i moguće korištenje, zlouporabu i zaštitu tih podataka. Zato psiholozi trebaju na odgovarajući način pohranjivati dokumentaciju o djetetu i ne davati uvid rezultate psihologijskih mjerenja osobama koje nisu kvalificirane za korištenje takvih informacija. O nalazima prikupljenim primjenom psihodijagnostičkih metoda psiholog je dužan informirati roditelje, odgajatelje i stručni tim vrtića kako bi skladno djelovali u cilju dobrobiti djeteta. Treba imati na umu da su pri interpretaciji rezultata procjene psiholozi dužni biti oprezni i uzimati u obzir sve osobine korištenog postupka, kao i obilježja djeteta čiji se rezultati tumače, a u svojim pismenim ili usmenim izvješćima priopćavati samo podatke koji su nužni za ispunjavanje svrhe i cilja uspostavljanja profesionalnog odnosa.

Iz svega navedenog jasno je da je primjena psihodijagnostičkih metoda, koja uključuje i izravan kontakt psihologa s djetetom, ne samo temeljna funkcija psihologa u dječjem vrtiću, već i djelatnost bez koje je kvalitetna skrb o djetetu u dječjem vrtiću nezamisliva. Krajnji je cilj primjene psihodijagnostičkih postupaka, kao uostalom i cilj rada dječjeg vrtića, unapređenje kvalitete života djece predškolske dobi i njihovih obitelji. Stoga smo mišljenja kako se radi o redovitom poslovanju i aktivnostima stručnog tima u dječjim vrtićima za koje nije potrebno tražiti

posebnu suglasnost roditelja. Upisom djeteta u dječji vrtić i potpisivanjem ugovora s vrtićem roditelj daje suglasnost za te, kao i druge redovite aktivnosti u dječjem vrtiću koje se poduzimaju s ciljem praćenja i optimaliziranja djetetova razvoja i unapređenja rada vrtića. Pritom dječji vrtić kao i stručni tim vrtića, čiji je psiholog član, ne odriče prava roditeljima, nego njihovu suradnju smatra nužnim i neizostavnim dijelom svojeg djelovanja. Izuzetak u izričitom traženju suglasnosti roditelja, prema našem mišljenju, čini samo primjena psihodijagnostičkih instrumenata u neke vanjske svrhe, primjerice za provođenje znanstvenog istraživanja. U takvim slučajevima uz suglasnost nadležnih ministarstava te ravnatelj a/ravnateljice i stručnog tima dječjeg vrtića, potrebno je, u skladu s Etičkim kodeksom istraživanja s djecom (Vijeće za djecu Vlade RH, 2003), prije primjene psihodijagnostičkih instrumenata tražiti i suglasnost roditelja.

Dr. sc Denis Bratko, izv. prof. Pročelnik Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Ljubazno Vas da molimo da s ovim sadržajem upoznate članove Sekcije te se nadamo da smo ovim stajalištima pridonijeli razjašnjavanju jednog od pitanja vezanih uz rad psihologa u odgojno obrazovnim ustanovama te tako pomogli u zaštiti dječjih interesa vezanih uz praćenje i poticanje njihova razvoja i odgojno obrazovnih postignuća.

S poštovanjem,

PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU
Mila Jelavić, dipl. iur.